1 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
g
ދިވެހިރާއްޖޭ ގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ
ޝަރީޢަ ތް ނިމުނު ގޮތް
• ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2022/HC-A/148
• އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް: ޢަލީ ނާޒް، ރަންގަލި / ނ. ވެލިދޫ
• އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް: މަޙް މޫދު ނިޔާޒް، ހިޔަލީގެ / ތ. ވިލުފުށި
• މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އެއްބަސްވުމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ
މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ޝަނީޒް ޢަބްދު اله
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޒީދު
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްމާނިޢު ޙުސައިން
18 ޖުމާދަލްއޫލާ 1448
ނިމުނު ތާރީޚް :
29 އޮކްޓޫބަރު 2026
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

2 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
07 ޝައްވާލް 1443
ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:
08 މެއި 2022

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ :
• ނަންބަރު: 1715/Cv-C/2021
• ނިންމި ތަން: ސިވިލް ކޯޓު
• ބާވަތް: އެއްބަސްވުމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ
• ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 29 އެޕް ޗރީލް 2021 • ނިމުނު ތާރީޚް: 04 އެޕްރީލް 2022

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް
ޢަލީ ނާޒް، ރަންގަލި / ނ. ވެލިދޫ މަޙްމޫދު ނިޔާޒް، ހިޔަލީގެ/ ތ. ވިލުފުށި
ޤާނޫނީ ވަކީލު:
އޛ އަބްދުاله ރަޝީދު ، ކްރިސްޓަލް ޗެމްބަރސް
އެލް.އެލް.ޕީ
މަދަނީ- އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފު އުފެދުން- ލިކުއިޑޭޓެޑް ޑެމޭޖަސް(Damage Liquidated(-ޖަޒާޢީ ޝަރުޠު (ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒް)- ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91
(ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 21 ،20، އަދި 23 ވަނަ މާއްދާ- ގެއްލުމުގެ ބަދަލު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

3 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ޝަނީޒް ޢަބްދު الهގެ ރައުޔު
ތަޢާރުފު
1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1715/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ، ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ
ބު 1 " "
ހަމަތަކާއި ޚިލާފަށް ކަމަށް ނެ ނ. ވެލިދޫ/ ރަންގަލި، ޢަލީ ނާޒް)މީގެ ފަހުން ޢަލީ ނާޒް ނުވަތަ
"އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތް"(ގެ ފަރާތުން އެ ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން
2
ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވަނީ ތ. ވިލުފުށި/ ހިޔަލީގެ، މަޙް މޫދު ނިޔާޒް)މީގެ
ފަހުން " މަ ޙްމޫދު ނިޔާޒް" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް"(ގެ މައްޗަށެވެ.
ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތް:
15 .2 ފެބްރުވަރީ 2015 އިން ފެށިގެން 10 އަހަރު ދުވަހަށް މަޙް މޫދު ނިޔާޒް ކުއްޔަށް ހިފާފައިވާ 3 ގ.
މަލަސް އެވެ ކިޔާ ގޯތީގައިވާ ޢި މާރާތުގެ ސެކަންޑް ފްލޯރ 03(ވަނަ ބުރި) 21 ޖުލައި 2015 އިން
ފެށިގެން 20 ޖުލައި 2021 ގެ ނިޔަލަށް ޢަލީ ނާޒުއަށް ކުއްޔަށް ދޫކުރުމާބެހޭ ގޮތުން މަޙްމޫދު ނިޔާޒް އާ
ޢަލީ ނާޒުއާ ދެމެދު 21 މެއި 2015 ގައި އެއްބަސްވުމެއް ވިއެވެ.4
3. އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރިއިރު އެ ޢިމާރާތަކީ ހަދަމުންދިޔަ ތަނަކަށްވާތީ ތަނުގެ މަސައްކަތް ނިންމާ ޢިމާރާތް
ބޭނުންކުރެވޭނެ ފެންވަރުގައި ހެދުމަށްފަހު ލަސްވެގެން 20 ޖުލައި 2015 ގެ ކުރިން ތަން ޢަލީ ނާޒުއާ
ޙަވާލުކުރުމަށް މަޙްމޫދު ނިޔާޒް އެއްބަސްވެފައިވެއެވެ.5 އެއްބަސްވުމުގެ ސޮއިކުރި ތާރީޚު (21 މެއި)2015
A2066271
A0686522
3"ގ. މަލަސް" ސެކަންޑް ފްލޯރ 03(ވަނަ ބުރި) ކުއްޔަށް ދޫކުރުމާބެހޭ އެއްބަސްވުމުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ IIގެ (ހ)
4"ގ. މަލަސް" ސެކަންޑް ފްލޯރ 03(ވަނަ ބުރި) ކުއްޔަށް ދޫކުރުމާބެހޭ އެއްބަސްވުމުގެ 01 އަދި 04 ވަނަ މާއްދާ
5"ގ. މަލަސް" ސެކަންޑް ފްލޯރ 03(ވަނަ ބުރި) ކުއްޔަށް ދޫކުރުމާބެހޭ އެއްބަސްވުމުގެ 03 ވަނަ މާއްދާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

4 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
ން ފެށިގެން 21 ޖުލައި 2015 އާ ދެމެދުގައިވާ ދުވަސްތަކަކީ ކުއްޔަށްހިފާ ތަނުގެ މަސައްކަތް ނިންމުމަށް
ދެވިފައިވާ މުއްދަތުކަމަށް އެއްބަސްވުމުގެ 04 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެއެވެ.
4. އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ކުއްޔަށްދޫކޮށްފައިވާ ތަނުގެ މަސައްކަތް ނިންމާ ކުއްޔަށް ހިފާފަރާތާއި ޙަވާލު
ނުކުރެވިއްޖެނަމަ - 10,000/ (ދިހަހާސް) ރުފިޔާގެ މަގުން މަސައްކަތް ނުނިމިގެން އިތުރަށް ހިނގާ ކޮންމެ
މަހަކަށް ކުއްޔަށް ހިފާފަރާތަށް ކުއްޔަށްދޭ ފަރާތުން ދައްކަންވާނެއެވެ. އަދި މަހަކަށްވުރެ ދުވަސް
މަދުވެއްޖެނަމަ ޢަމަލުކުރާނީ 10,000/- (ދިހަހާސް) ރުފިޔާ މަސް ދުވަހަށް ބަހާލުމުން ދުވަހަކަށް ޖެހޭވަރު
ބަލައިގެން ކަމަށް އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެއެވެ.
5. އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް އެޕާޓްމެންޓް ޙަ ވާލުނުކޮށް މަޙްމޫދު ނިޔާޒް އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ
މަޙްމޫދު ނިޔާޒްގެ މައްޗަށް ޢަލީ ނާޒުގެ ފަރާތުން ސިވލް ކޯޓުގައި ދަޢުވާކުރިއެވެ.
6. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1715/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލާފައިވާ އެ މައްސަލައިގައި ޢަލީ ނާޒް
އެދިފައިވަނީ، ދެފަރާތުގެ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާ މަޙްމޫދު ނިޔާޒް ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް
ކަނޑައަޅައިދިނުމާއެކު ޢަލީ ނާޒްއަށް އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާއާއި ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ
ގޮތުގައި މަޙްމޫދު ނިޔާޒްއަށް އެޑްވާންސް ފައިސާއަށްވާ - 300,000/ (ތިންލައްކަ) ރުފިޔާ އާއި ގެއްލުމުގެ
ބަދަލުގެ ގޮތުގައި 72 (ހަތްދިހަ ދޭއް) މަސްދުވަހުގެ ކުލީގެ ގޮތުގައި ދޭންޖެހޭ /- 720,000 (ހަތް ލައްކަ
ވިހި ހާސް(ރުފިޔާ އާއި ވަކީލު ފީގެ ގޮތުގައި ޚަރަދުކުރަންޖެހުނު /- 150,000)އެއް ލައްކަ ފަންސާސް
ހާސް(ރުފިޔާ އާއެކު ޖުމްލަ 1,170,000/-)އެއް މިލިއަން އެއް ލައްކަ ހަތްދިހަ ހާސް(ރުފިޔާ އެކީ
އެއްފަހަރާ ދިނުމަށް މަޙްމޫދު ނިޔާޒްގެ މައްޗަށް އަމުރުކޮށްދިނުމަށާއި، ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގައި
ނެރެންޖެހޭ އެންމެހައި އަމުރުތައް ނެރެދިނުމަށެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

5 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމިގޮތް
7. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1715/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.
" ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ގ. މަލަސް އެވެ ކިޔާ ގޯތީގައިވާ
ޢިމާރާތުގެ ސެކަންޑް ފްލޯރ މަޙްމޫދު ނިޔާޒްއަށް ކުއްޔަށްދިނުމަށްޓަކައި ޢަލީ ނާޒް އާއި މަޙްމޫދު ނިޔާޒް
އާދެމެދު 21 މެއި 2015 ގައި ހަދާފައިވާ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް މަޙްމޫދު ނިޔާޒްއަށް ކުއްޔަށްދީފައިވާ
ތަން ހަވާލުކޮށްފައިވާކަން އެނގެން ނެތުމުން އެޕާޓްމެންޓްގެ ކުލީގެ ގޮތުގައި ޢަލީ ނާޒް، މަޙްމޫދު ނިޔާޒްއަށް
ދީފައިވާ /- 300,000 (ތިންލައްކަ) ރުފިޔާ އަކީ ޢަލީ ނާޒްއަށް އަނބުރާ ލިބެންޖެހޭ ފައިސާކަމަށް
ކަނޑައަޅައި، ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ ފައިސާއަކީ ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއެއްގެ ދަށުން
ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ ފައިސާއަކަށްވާތީ އެ ފައިސާ ޝަރީޢަތުން ނަގައިދޭނެ ތަނެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި،
ދެ ފަރާތުގެ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ވަކީލު ފީ އާމެދު އެއްބަސްވެފައިނުވާތީ ވަކީލު ފީގެ ގޮތުގައި
ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ ފައިސާ ނަގައިދޭނެ ތަނެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މި ޤަޟިއްޔާގައި ސާބިތުވެފައިވާ
300,000/- (ތިންލައްކަ) ރުފިޔާ ޢަލީ ނާޒްއަށް ލިބިދިނުމުގެ ގޮތުން، 04 އޭޕްރިލް 2022 މި ތާރީޚުން
ފެށިގެން 1 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ސިވިލް ކޯޓަށް ދައްކައި މި ދަރަނި ޚަލާޞްކުރުމަށް މަޙްމޫދު
ނިޔާޒްއަށް އަންގައި، މަޙްމޫދު ނިޔާޒްގެ ޣައިރު ޙާޟިރުގައި ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ."
އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް
8. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1715/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ޢަލީ ނާޒު ގެ
ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި ނުކުތާތަކެވެ.
8.1 ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 1715/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން ސިވިލްކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތާ ދެމެދު 21 މެއި 2015 ގައި
ޤާއިމުކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމާ، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ކަނޑައެޅިގެން ޚިލާފުވެފައިވާއިރު،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

6 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
އަދި އެކަމުގެ ސަބަބުން އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތަށް ގެއްލުންތަކެއް ލިބިފައިވާއިރު، އެފަދަ ކަންކަމުން
ރައްކާތެރިކަން ލިބިގަތުމަށްޓަކައި އެއްބަސްވުމުގައި ހިމަނާފައިވާ ލިކުއިޑޭޓެޑް ޑެމޭޖަސް ކްލޯޒް،
މިޤަޟިއްޔާގައި ސިވިލް ކޯޓުން މާނަކޮށްފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
2020/SC-A/28 ޤަޟިއްޔާ އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/70
ޤަޟިއްޔާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/85 ޤަޟިއްޔާގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާ އެއްގޮތަށްކަމުގައި ނުވާތީ، އެއީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ
(ރ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13 /2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު)ގެ 05 ވަނަ
މާއްދާގެ (ށ) ގެ 2 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމަށާއި؛
8.2 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1715/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން ސިވިލްކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
21 މެއި 2015 ގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތާ ދެމެދު
ޤާއިމުކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމާ ކަނޑައެޅިގެން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ޚިލާފުވެފައިވާތީ އެފަދަ
ކަންކަން ފޫބެއްދުމަށް އެއްބަސްވުމުގައި ހިމަނާފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާ، ސވިލް
ކޯޓުން މާނަކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 04 /91 (ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 20 ވަނަ މާއްދާއާއި،
21 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 23 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ކަމަށެވެ.
އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތު ގެ ވާހަކަ
9. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ތަފުސީލުގައި ދެއްކި ދެއްކި ވާހަކަތަކުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ދެފަރާތުގެ ދެމެދު
ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި ، 21 ޖުލައި 2015 އަށް ތަނުގެ މަސައްކަތް ނިން މައި، ތަން
ކުއްޔަށް ހިފާ ފަރާތަށް ހަވާލު ނުކޮށްފިނަމަ މަސައްކަތް ނުނިމިގެން އިތުރަށްހިނގާ ކޮންމެ މަހަކަށް
10,000/- (ދިހަހާސް) ރުފިޔާ ކުއްޔަށްދޭ ފަރާތުން ކުއްޔަށް ހިފާ ފަރާތަށް ދައްކަންވާނެ
ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ތަން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

7 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
ޙަވާލުކުރަންދެން ކޮންމެ މަހަކު ދައްކަންޖެހޭ - / 10,000 (ދިހަހާސް) ރުފިޔާއަކީ ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއެއްކަމަށް
ކަނޑައަޅައި އެފައިސާ ނަގައިދެވެން ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، އެއްބަސްވުމެއްގެ އަސާސީ
މާއްދާއެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމެއް ނުކުރުމުގެ ސަބަބުން އެ އެއްބަސްވުމުގައި ހިމެނޭ މައުޞޫމް ފަރާތަށް
ލިބޭނެ ގެއްލުން ކުޑަކުރުމަށް ހިމެނޭ ސާނަވީ ކޮންމެ މާއްދާއަކީ ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއެއް ނޫންކަމަށާއި، ޕެނަލްޓީ
ކްލޯޒް އާއި ލިކުއިޑޭޓެޑް ޑެމޭޖަސްގެ ތަފާތު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/28
ޙަސަން ޢަލިމަނިކު ވ. އަޙްމަދު ޖަނާޙް ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާއިރު، މި މައްސަލައިގެ ބުނާ
އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާ ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއަކަށްވަނީ ކިހިނެތްކަން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި
ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާ ކަމަށެވެ.
10. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޙަސަން ޢަލިމަނިކު ވ. އަޙްމަދު ޖަނާޙް ޤަޟިއްޔާގައި ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒް
6
އާއި ލިކުއިޑޭޓެޑް ޑެމޭޖަސްގެ ތަފާތު ބަޔާންކޮށް އެ ޤަޟިއްޔާގެ 37 އަދި 38 އަދި 43 40 އަދި
އަދި 44 އަދި 44.1 ގެ 7 (2) އަދި 44.1 ގެ) 8(3 އަދި 944.2 އަދި 1046 އަދި 11 50
ޕެރެގްރާފުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލުތައް މި މައްސަލައަށް ތަޠުބީޤުކުރާއިރު، މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި
ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާއަކީ ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއެއް ކަމަށް ނުދެކޭ ކަމަށެވެ.
10.1 އެގޮތުން އެޤަޟިއްޔާގެ 37 އަދި 38 އަދި 40 ވަނަ ޕެރެގުރާފުގައި ބަޔާންކުރާ އުޞޫލުގެ
އަލީގައި ބަލާއިރު އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ކުއްޔަށް ހިފިތަން އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވި އިރުވެސް
އަދި މިއަދާހަމައަށްވެސް ހަވާލުކޮށްފައިނުވުމުން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމާ
6 ވިޔަފާރީގެ އެއްބަސްވުންތަކުގައި ލިކުއިޑޭޓެޑް ޑެމޭޖަސްއަށް އެއްބަސްވުމުގައި ހިމަނާފައިވާ މާއްދާއަކީ، ބަދަލު ނަގައި ދިނުމުގައި، ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއެއް
ނުވަތަ އަދަބުދިނުމަށް ހިމަނާފައިވާ މާއްދާއެއްކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކޯޓުން ވަޒަން ކުރުމާބެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލު.
7 ފައިސާގެ އަދަދެއް ހިމެނޭ މާއްދާއެއް ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއެއްތޯ ބެލިދާނެތޯ އާ ގުޅޭގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލު.
8
ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށް ދީފައިވާ ތަޢުރީފު
9 ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހިސާބުކުރުމަށް ގެންގުޅޭ މިންގަނޑާ ގުޅޭގޮތުން ކެވެންޑިޝް ޓެސްޓް އަށް ހަވާލާދީ ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލު
10ކެވެންޑިޝް މައްސަލައާ ޙަ ވާލީ ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒް އިސްތިސްނާއީ ގޮތެއްގައި ޝަރަހަކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލު.
11 ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުމެއް ވެއްޖެނަމަ އެގެއްލުން ފޫބެއްދުމަށްޓަކައި މާލީ
ބަދަލު ދެވޭނެކަމަށާއި، އަދި އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވެގެން ގެއްލުމެއް ނުވިޔަސް ރަމްޒީ ބަދަލެއް ނައިދެވޭނެކަމަށާއި، އެއް ބަސްވުމާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ އެ
އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމަށް ހުރަހެއް ނެތްކަމަށް ބަޔާންކުރައްވާފައެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

8 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
ޚިލާފުވެފައިވާކަން އޮޅުމެއްނެތި އެނގޭ ކަމަށާއި، އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ އެ ޚިލާފުވުމުގެ
ސަބަބުން މައުޞޫމު ފަރާތަށް ލިބޭނެ ގެއްލުން ފޫބެއްދުމަށް އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މާއްދާއަކީ އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާ ކަމަށްވާއިރު އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން
ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ލިބިދެވެންޖެހޭކަމަށް ދެކޭކަމަށެވެ.
10.2އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ކުއްޔަށްދޭތަން ކުއްޔަށްހިފާ ފަރާތަށް 20
ޖުލައި 2015 ގެ ކުރިން ޙަވާލުކުރަންވާނެ ކަމަށާއި، އަދި އެ ތާރީޚަށް ޙަ ވާލު ނުކުރެވިއްޖެނަމަ
ކުއްޔަށްހިފާ ފަރާތަށް އެތަނުގައި ދިރިއުޅުމުގެ ފުރު ޞަތު ނުވަތަ ކުއްޔަށްދިނުމުގެ ފުރުޞަ ތު
ގެއްލިގެންދާނެތީ، މާކެޓުގައި 2 ކޮޓަރީގެ އެޕާޓްމަންޓެއްގެ ކުއްޔަކީ އެންމެ ދަށްވެގެން މިހާރުވެސް
16,000/- (ސޯޅަ ހާސް) ރުފިޔާ ކަމަށް ވާއިރު އެއަށްވުރެ 6,000/- (ހަހާސް) ރުފިޔާ ކުޑަ
ޢަދަދެއް ކަމަށާއި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދިރިއުޅުމަށް ނުވަތަ ކުއްޔަށްދިނުމުގެ ބޭނުމުގައި 2
ކޮޓަރީގެ އެޕާޓްމަންޓަކަށް އެޑްވާންސްކޮށް 5 އަހަރު ކުލި ދައްކައި، އަދި އެތަން 21 ޖުލައި 2015
ގެ ނިޔަލަށް ޙަ ވާލު ނުކޮށްފިނަމަ ދިރިއުޅޭނެތަނެއް ހަމަޖެއްސުމަށް ނުވަތަ ކުއްޔަށްދީގެން
މަންފާލިބިގަތުމަށް ހުރަސް އެޅޭނެތީ، ގެއްލުން ފޫބެއްދުމަށް މަހަކު /- 10,000 (ދިހަހާސް) ރުފިޔާ
ދިނުމަށް ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެ ތަން ޙަ ވާލުކުރަންދެން ކޮންމެ މަހަކު ދިނުމަށް އެއްބަސްވި މިންވަރަކީ
ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއެއްގެ ގޮތުގައި ބެލޭނެ ހަމައެއްނެތް ކަމަށެވެ.
10.3 އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގެ12 44.1 ގެ ( )2 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލުގެ އަލީގައި ބަލާއިރު، ދެ
ކޮޓަރީގެ އެޕާޓްމަންޓެއްގެ ކުއްޔަކީ 16،000/- (ސޯޅަ ހާސް) ރުފިޔާ ކަމަށް ވާއިރުގައި
އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރަކީ މާކެޓްގައި އެފަދަ ތަނެއްގެ
ކުއްޔަށްވުރެވެސް ކުޑަ ކުއްޔަކަށްވާތީ އެމިންވަރަކީ ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއެއްކަމަށް ބެލޭނެ
ހަމައެއްނެތްކަ މަށެވެ.
12ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/28 ޤަޟިއްޔާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

9 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
10.4 އެ ޤަޟިއްޔާގެ13 44.1 ގެ ( )3 ޕެރެގްރާފުގައި ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއަށް ދީފައިވާ ތަޢުރީފު
މިމައްސަލައަށް ތަޠްބީޤު ކުރާއިރު، މި މައްސަލައިގައި ޢިމާރާތްކޮށް ނިންމާ، ކުއްޔަށްދޭންޖެހޭތަން
ހަވާލު ނުކުރުމުގެ ސަބަބުން ދައްކަންޖެހޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލަކީ ތަން ޙަވާލު ކުރަންދެން މަހުން މަހަށް
ދޭންޖެހޭ އެއްޗަކަށްވާއިރު، ޙަވާ ލާދޭ މާއްދާއަކީ ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއަކަށް ނުވާނެކަން ސާފުކޮށް އެނގޭ
ކަމަށެވެ.
10.5އަދި އެ ޤަޟިއްޔާ ގެ 44.2 14 ވަނަ ޕެރަގްރާފުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުގެ އަލީގައި ބަލާއިރު، މި
މައްސަލައިގައި ދެ ކޮޓަރީގެ އެޕާޓްމަންޓެއްގެ 5 (ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ ކުލި އެއްފަހަރާ
އެޑްވާންސްކޮށް ދިނުމަށްފަހު އެމުއްދަތަށް ތަން ޙަވާލުނުކުރެވިއްޖެނަމަ މަހަކު - 10,000/ (ދިހަހާސް)
ރުފިޔާ ދައްކަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކުރުމުން އަދި މާކެޓުގައި އެފަދަ ތަނެއްގެ ކުއްޔަކީ އެމިންވަރަށްވުރެ
6000/- (ހަހާސް) ރުފިޔާ ބޮޑު ކުއްޔަކަށްވާއިރު އެ އަސާސްގެ މައްޗަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ
ފަރާތުން ދައްކަންޖެހޭ ކުއްޔަކީ ޢުޤޫބާތެއްކަމަށްބެލެވި ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއަކަށް ނުވާނެކަން އެނގޭކަމަށެވެ.
11. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/70 ކޮރަލްގޭޓް މޯލްޑިވްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
ވ. އައިމާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ޤަޟިއްޔާގައި ކޯޓުތަކުން އެއްބަސްވުމާ
ޚިލާފުވެގެން ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކުގައި ގެއްލުން ދިން ފަރާތުގެ ކިބައިން ގެއްލުން ލިބުނު ފަރާތަށް އެކްޗުއަލް
ޑެމޭޖަސް އާއި ނޮމިނަލް ޑެމޭޖަސް އާއި ލިކުއިޑޭޓެޑް ޑެމޭޖަސް ނަގައިދެވޭނެކަމަށާއި އެކަށީގެންވާ
ޢަދަދުތަކުގެ ބަދަލު ލިކުއިޑޭޓަޑް ޑެމޭޖަސްގެ ގޮތުގައި ނަގައިދެވޭނެ ކަމަށް އެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ކަމަށާއި އެ ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާއިރު ވެސް މި ދެފަރާތް ދެމެދު 21 މެއި 2015 ގައި ޤާއިމުކުރި
އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާއަކީ ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއެއްކަމަށް ނުބެލޭވޭ ނެކަމަށެ ވެ.
13 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /28A-SC2020/ޤަޟިއްޔާ
14 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /28A-SC2020/ޤަޟިއްޔާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

10 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
12. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/85 ދައުލަތް ވ. ވިލާ އެއަ ރ ޕވޓ ލޓޑ
ޤަޟިއްޔާގައި އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވާ ފަރާތުން ދެ ބާވަތެއްގެ އިލްތިޒާމު އުފުލަން ޖެހޭނެކަމަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، އެ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތަށް
އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ކިބައިން ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދެވެން ޖެހޭ ކަމަށެވެ.
13. އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގެ ތަފުސީލުގައި ބުނެފައިވަނީ އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާ ދަށުކޯޓުން
މާނަކޮށްފައިވަނީ ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 23 ،21 ،20 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލަފަށް ކަމަށާއި،
ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާ ގައި ކޮންޓްރެކްޓުގެ ބައިވެރިންގެ މައްޗަށް ލާޒިމުކުރާ ކަމެއް
ކުރަންވާނީ އެ ކޮންޓްރެކްޓެއްގައި ބުނެފައި އޮތް ގޮތަށް ކަމަށް ބަޔާންކުރާއިރު، އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް
ތަން ޙަ ވާލުކޮށްފައި ނެތްކަމާއި، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އެ ފަރާތަށް ލުޔެއް ދީފައި އޮތްތަން
ފެންނާކަށެއް ނެތްކަމަށާއި، އެހެންކަމުން ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮންޓްރެކްޓަކާ
ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ޚިލާފުނުވާ ފަރާތަށް ލިބެންޖެހޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ލިބެންޖެހޭނެ ކަމަށާއި އެހެންކަމުން
ސވިލްކޯޓުން އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާ އެއީ ތަންފީޛު ކުރެވޭނެ ނުވަތަ ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއަކަށް ވެގެން
ތަންފީޛު ނުކުރެވޭނެ މާއްދާއެއް ކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކަށް ޙަވާލާ ދީފައިވަނީ ރަނގަޅަށް
ނޫންކަމަށެވެ.
އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް
14. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1715/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ
ޙުކުމުގައި ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ ފައިސާއަކީ ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއެއްގެ ދަށުން
ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ ފައިސާ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެ ފައިސާ ޝަރީޢަތުން ނަގައިދެވެން ނެތްކަމަށް އެ
ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅި ބައި ބާޠިލުކޮށް، ދެ ފަރާތުން ޤާއިމުކުރި އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއަކީ
ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއެއް ނޫން ކަމަށާއި އަދި އެއީ ލިކުއިޑޭޓެޑް ޑެމޭޖްސްގެ މާއްދާއެއް ކަމަށް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

11 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
ކަނޑައަޅައިދިނުމާއެކު، 21 ޖުލައި 2015 އިން 20 ޖުލައި 2021 ގެ ނިޔަލަށް މަހަކު - / 10,000
(ދިހަހާސް) ރުފިޔާގެ ރޭޓުން ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި 360,000/- (ތިންލައްކަ ފަސްދޮޅަސް ހާސް)
ރުފިޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތަށް ދެއްކުމަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަށް އަންގައި ޙުކުމް
ކޮށްދި ނުމަށެވެ.
އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ވާހަކަ
15. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ރައްދުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގައި ޖުމުލަކޮށް
ބުނެފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1715/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ
ގޮތުގައި 20 ޖުލައި 2021 ގެ ނިޔަލަށް މަހަކު - 10,000/ (ދިހަހާސް) ރުފިޔާ ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ
ފައިސާ ނަގައިނުދިނުމަށް ނިންމި ނިންމުމަކީ ރަނގަޅަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށެވެ.
16. އެއްބަސްވުމުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގައި ތަން ނުނިމިގެން އެކަން އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތަށް އަންގައި
ލާރި ދޭނެ ކަމަށްވެސް ބުނެފައިވާނެ ކަމަށާއި އެގޮތުން އެފަރާތުން ދެއްކި ލާރި ދިނުމުގެ ގޮތުން ދެފަހަރެއްގެ
މަތިން ފައިސާ ޓްރާންސްފަރވެސް ކޮށްފައިވާނެ ކަމަށެ ވެ.
ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން
އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ ޞައްޙަކަމާއި ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްގެ މަފްހޫމް
17. ދަށު ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި، އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއަކީ ޕެނަލްޓީއެއް ކަމަށް ނިންމި
ނިންމުމަށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ
ގަޒިއްޔާތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރަ ންޖެހެއެވެ. އެގޮތުން ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހަވާލާދީފައިވާ
ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/85 ،2019/SC-A/70 އަދި 2020/SC-A/28
ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއާގުޅޭ އުޞޫލުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

12 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
18. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިރުޝާދުތަކުގެ އަލީގައި، އެއްބަސްވުމެއްގައި ހިމެނޭ ޖަޒާއީ ޝަރުޠެއް (ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒް)
ކަމަށް ވާނީ، އެ ޝަރުޠަކީ އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުން ފޫބެއްދުމަށްޓަކައި
ބޭނުންވާނެ މިންވަރުގެ އެކަށޭނަ އަންދާޒާއެއް (ލިކުއިޑޭޓެޑް ޑެމޭޖަސް) ކަމަށް ނުވެ، އެއީ އެއްބަސްވުމާ
ޚިލާފުވާ ފަރާތަށް ޢުޤޫބާތެއް ކުރިމަތި ކުރުމުގެ ގޮތުން ހިމަނާފައިވާ މާއްދާއެއް ކަމަށް ވާނަމައެވެ. މިކަން
ކަނޑައެޅުމަށް ތިން ކަމެއް ބަލައެވެ:
(ހ) ކަމާގުޅޭ މާއްދާއަކީ އަސާސީ އިލްތިޒާމަކާ ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން އުފެދިފައިވާ ސާނަވީ އިލްތިޒާމެއްތޯ،
(ށ) އަސާސީ އިލްތިޒާމް އަދާކުރުމުގައި މައުސޫމް ފަރާތުގެ ޞައްޙަ މަސްލަޙަތުގެ ތަބީޢަތާއި މިންވަރު،
އަދި
(ނ) ސާނަވީ އިލްތިޒާމުގެ ނަތީޖާއަކީ މައުސޫމް ފަރާތުގެ ޞައްޙަ މަސްލަޙަތާ ނުބައްދަލު ބުރައެއް ނުވަތަ
އުޤޫބާތެއް އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވި ފަރާތުން ތަޙައްމަލުކުރުން ހިމެނޭތޯއެވެ.
19. މިފަދަ ޖަޒާއީ ޝަރުޠެއް ކަމަށް ކަނޑައެޅިއްޖެނަމަ، އެއީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ "އަނިޔާ ނުދިނުމުގެ
އުޞޫލު" (ال ضرر ولا ضرار) އާ ޚިލާފު ކަމެއް ކަމަށް ބަލައި، އެ ޝަރުޠު ތަންފީޒު ނުކުރެވޭނެއެވެ.
ނަމަވެސް، ޖަޒާއީ ޝަރުޠެއް ތަންފީޒު ނުކުރެވުނަސް، އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ސީދާ
އަދި ނުސީދާ ގެއްލުމަށް ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނުގެ ޢާންމު އުޞޫލުތަކުގެ ދަށުން ބަދަލު ހޯދުމުގެ ޙައްޤު
ގެއްލިގެންނެއް ނުދާނެއެވެ.
20. މީގެ އިތުރުން، ގެއްލުން ލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ގެއްލުން ކުޑަކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ޒިންމާ އޮވެއެވެ .
ޝަރުޠު ޖަޒާއީގެ ދަށުން ބޮޑެތި ފައިސާގެ ޢަދަދުތައް ހޯދުމުގެ ނިޔަތުގައި، އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވި ފަރާތުގެ
މައްޗަށް ފިޔަވަޅު ނާޅައި ޖޫރިމަނާ އަރަން ދޫކޮށްލާފައި ހުރުމަކީ، ސާފު އަތަކާއެކު ޙައްޤު ހޯދަން އައުން
ކަމަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ.
21. ޖަޒާއީ ޝަރުޠުތަކާ މެދު ބޭރުގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުތަކުގައި ޢަމަލުކުރާ ގޮތްތަކަށް ބަލާއިރު،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

13 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
21.1 ކޮމަން ލޯ ނިޒާމުތަކުގައި (އިނގިރޭސިވިލާތް، އެމެރިކާ، އޮސްޓްރޭލިއާ) ޖަޒާއީ ޝަރުޠުތައް
ޢާންމުކޮށް ތަންފީޒު ނުކުރެވެއެވެ. އެއީ އެފަދަ ޝަރުޠުތަކުގެ މަޤްޞަދަކީ ގެއްލުން ފޫބެއްދުމުގެ
ބަދަލުގައި އަދަބު ދިނުން ކަމަށްވާތީއެވެ. މި ނިޒާމުތަކުގައި، އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފު ވުމުގެ ސަބަބުން
ލިބިދާނެ ގެއްލުމާ އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށްވުރެ ބޮޑު އަދަދެއް ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ، އެއީ ޖަޒާއީ
ޝަރުޠެއް ކަމަށް ބެލެވޭނެއެވެ.
21.2 ސިވިލް ލޯ ނިޒާމުތަކުގައި (ފްރާންސް، ޖަރުމަން، ހަންގޭރީ) ޖަޒާއީ ޝަރުޠުތައް ޢާންމުކޮށް
ތަންފީޒުކުރެވޭ ނަމަވެސް، ކޯޓުތަކަށް އެ ޢަދަދުތައް މާބޮޑުނަމަ ކުޑަކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވެއެވެ.
21.3 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގައި ވެސް ކޮމަން ލޯ ނިޒާމުތަކާ އެއްގޮތަށް ޖަޒާއީ ޝަރުޠުތައް ތަންފީޒު
ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. ޚާއްޞަގޮތެއްގައި، އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން
ލިބުނު ގެއްލުން ފޫބެއްދުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާނެ މިންވަރުގެ އެކަށޭނަ އަންދާޒާއެއް ކަމަށް ނުވެ،
އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވާ މާއްދާއެއްނަމަ، އެ ޝަރުޠު ތަންފީޒު ނުކުރެވޭނެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ސުޕްރީމް ކޯޓުން މިކަން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާ އުޞޫލުތައް، ޚާއްޞަގޮތެއްގައި "ޞައްޙަ
މަސްލަޙަތު " ގެ އުޞޫލު، އިނގިރޭސިވިލާތުގެ Cavendish މައްސަލައިގައި
ކަނޑައެޅުނު interest" legitimate"ގެ އުޞޫލާ އެއްގޮތެވެ.
22. ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަމުގެ އަލީގައި ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއަކަށްވާނީ، އެ ޢަދަދަކީ ޢަޤުދާ ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން
ލިބިދާނެ ގެއްލުމާ ގުޅުމެއް ނެތް ނުވަތަ އެ ގެއްލުމަށް ނިސްބަތް ނުކުރެވޭ އަދި އަނެއް ފަރާތަށް އަދަބުދީ
ބިރުގަންނަވަން ހިމަނާފައިވާ ޢަދަދަކަށް ވާނަމައެވެ. ނަމަވެސް، އެއީ ކުރިއާލާ ހެދިފައިވާ އަދި ލިބޭނެ
ގެއްލުމުގެ ޙަޤީޤީ އަންދާޒާއެއް Pre-estimate of Loss) Genuine)ނަމަ، އެއީ ޞައްޙަ
Liquidated Damages އެކެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

14 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
23. އެހެންކަމުން، އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއަށް ފުން ނަޒަރަކުން ބެލުމުގައި، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި
ވެފައިވާ ވިޔަފާރީގެ މު ޢާމަލާތުގެ ޠަ ބީއަތާއި، އެ މު ޢާމަލާތުގައި ހިމެނޭ ފައިސާގެ މިންވަރަށް ބަލައި، ކުރެވުނު
މުޢާ މަލާތުގައި އޮތް ވިޔަފާރީގެ ރިސްކާއި، އެކަމަށް ދެވިފައިވާ އަހައްމިއްޔަތަށް ބަލަންޖެހެއެވެ.
24. ވިޔަފާރީގެ ޠަ ބީޢަތް : މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެއްބަސްވުމަކީ 6 (ހައެއް) އަހަރަށް، ޢިމާރާތެއް ކުއްޔަށް
ހިފުމަށް ވެފައިވާ ވިޔަފާރީގެ މުޢާމަލާތެކެވެ. މިއީ ދިރިއުޅުމުގެ ބޭނުމަކަށް ވެފައިވާ ކުލީގެ އެއްބަސްވުމެއް
ނޫނެވެ. ވިޔަފާރީގެ އުޞޫލުން ކުރެވޭ މުޢާމަލާތްތަކުގައި، ޢިމާރާތް ޙަވާލުކުރުން ލަސްވާ ކޮންމެ ދުވަހަކީ
ނުވަތަ މަހަކީ، ކުއްޔަށްހިފި ފަރާތަށް އެ ތަނުން ލިބެން އޮތް ވިޔަފާރީގެ ނަފާ ނުވަތަ "އޮޕޮޗުނިޓީ ކޮސްޓް"
ގެއްލިގެންދާނެ ކަމެކެވެ.
25. މާލީ ޒިންމާ / ނުވަތަ ހިމެނޭ މުދަލު ގެ ނިސްބަތް : ކުއްޔަށްހިފި ފަރާތުން އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރި އިރު،
ފުރަތަމަ 5 (ފަހެއް) އަހަރުގެ ކުލީގެ ގޮތުގައި /- 300,000 (ތިންލައްކަ) ރުފިޔާގެ ބޮޑު ޢަދަދެއް އެއްފަހަރާ
ކުއްޔަށްދޭ ފަރާތާ ޙަވާލުކޮށްފައިވެއެވެ. މިފަދަ މާލީ އިންވެސްޓްމަންޓެއް ކޮށްފައިވާ މުޢާމަލާތެއްގައި، ތަން
ޙަވާލުނުކޮށް ލަސްވާ ކޮންމެ މަހަކަށް /- 10,000 (ދިހަހާސް) ރުފިޔާގެ ބަދަލެއް ކަނޑައެޅުމަކީ ކުއްޔަށްހިފި
ފަރާތުގެ ޤާނޫނީ މަޞްލަޙަތު ޙިމާޔަތްކުރުމަށް ހިމަނާ ފައިވާ، އަދި ވިޔަފާރީގެ ނަފާއާއި ގެއްލުމުގެ
ނިސްބަތަށާއި އަދި އެޑްވާންސްކޮށް ދީފައިވާ ފައިސާގެ އަދަދަށް ބަލާއިރު އާދަޔާ ޚިލާފު ބޮޑު ޢަދަދެއް
ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.
26. ޤާނޫނީ ޞައްޙަކަން ދެމެހެއްޓުން : ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާއާއި 21 ވަނަ މާއްދާގެ
ދަށުން، ބުއްދި ސަލާމަތުން ހުރި، މާލީ ގޮތުން ޤާބިލު ދެފަރާތަކުން ވިޔަފާރީގެ ހިރާސްތައް (Risks(
ވަޒަންކުރުމަށްފަހު، އިޚްތިޔާރާއި ރުހުމުގައި އަދި ކޮންޓްރެކްޓެއް ވުމުގެ މިނިވަންކަމުގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ
އެއްބަސްވުމެއްގައިވާ މިފަދަ ޝަރުޠެއް ބާޠިލުކުރެވޭނީ އެއީ އެއްވެސް ޙައްޤު ސަބަބެއް ނެތް، ހަމައެކަނި
އަނެއް ފަރާތް ބިރުގަންނަވަން ހިމަނާފައިވާ ޣައިރު ޤާނޫނީ ޢަދަދަކަށް ވާނަމައެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

15 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
27. ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނުގެ15 21 ،20 އަދި 23 ވަނަ މާއްދާއިން ބާރުދެނީ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެވޭ
އެއްބަސްވުންތަކުގެ ޞައްޙަކަމާއި "ޢަޤުދުވުމުގެ މިނިވަންކަން" ޙިމާޔަތްކުރުމަށް ކަމަށްވާއިރު، މިފަދަ
ވިޔަފާރީގެ މުޢާމަލާތެއްގައި، ތަން ނުލިބި ލަސްވާ ކޮންމެ މަހަކަށް - 10,000/ (ދިހަހާސް) ރުފިޔާގެ
ބަދަލެއް ކަނޑައެޅުމަކީ މި މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ވިޔަފާރީގެ މުއާމަލާތުގެ ގެއްލުމުގެ ނިސްބަތުން ބަލާއިރު
އާދަޔާޚިލާފު ބޮޑު، ޣައިރު ޤާނޫނީ ޢަދަދެއް ކަމުގައި ނުބެލެވެއެވެ. ސަބަބަކީ ، މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ
އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަދަލަކީ، ޢަޤުދާ ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ލިބިދާނެ
ގެއްލުމުގެ މައްޗަށް ދެފަރާތުން ކުރިއާލާ ވެފައިވާ ޙަޤީޤީ އަންދާޒާއެއް ކަމުގައި މުޢާމަލާތުގެ ތަބީޢަތުން
ސާފުކޮށް ދެނެގަނެވޭ ތީއެވެ.
28. އެހެންކަމުން، ދަށު ކޯޓުން އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއަކީ ޕެނަލްޓީ ކްލޯޒްއެއް ކަމަށް ކަނޑައެޅި
ކަނޑައެޅުމަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓު ން ޤާއިމުކޮށްފައިވާ އުޞޫލުތަކާއި، ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނުގެ ރޫޙާ އެއްގޮތް
ނިންމުމެއް ނޫނެވެ. އަދި އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއަކީ ޞައްޙަ ލިކުއިޑޭޓެޑް ޑެމޭޖަސް ގެ މާއްދާއެކެވެ.
29. މި މައްސަލައިގައި 5 (ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ ކުލި އެޑްވާންސްކޮށް ދައްކާފައިވާއިރު، ތަން
އެއްގޮތަކަށްވެސް ޙަވާލުކޮށްފައިނުވާ ޙާލަތުގައި ކުލި ދައްކާފައިވާ މުއްދަތަށް އެއްބަސްވުމުގައިވާ ގެއްލުމުގެ
ބަދަލު ނަގައިދިނުމަކީ މި މައްސަލާގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތަށާއި، މަހެއްގެ މައްޗަށް ގެއްލުން ވާނެކަމަށް
ދެފަރާތުން އެބަސްވެފައިވާ ޢަދަދަށް ބަލާއިރު، އިންސާފުވެރިގޮތެއްކަމުގައި ފެނެއެވެ. ތަން ޙަވާލުނުކޮށް
ލަސްވާ ކޮންމެ މަހަކަށް - / 10,000 (ދިހަހާސް) ރުފިޔާގެ ބަދަލަކީ މުޢާމަލާތާ ނުބައްދަލު އާދަޔާޚިލާފު ބޮޑު
ޢަދަދަކަށް ބެލެވެން ނެތްއިރު އެއީ ދެފަރާތުން ހިސާބުކޮށް އެއްބަސްވެފައިވާ ޢަދަދެއްކަން އެބަސްވުމުން
އެނގެން އޮތުމުން އެއީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4 /91 (ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)
ގެ ( )2 ވަނަ ނަންބަރު ގެ ދަށުން އެފަދަ އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފު ޢަމަލެއް ކުރުމުން ލިބިދާނެކަން ކޮންޓްރެކްޓުގެ
ބައިވެރިންނަށް އެނގިފައިވާ ގެއްލުމަށް ފެތޭ ގެއްލުމެއް ކަމުގައިވެސް ދެކެމެވެ.
15 ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

16 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
30. ހަމަ އެހެންމެ އެއްބަސްވުން ވެވުނު ތާރީޚުން ފެށިގެން 5 (ފަހެއް) އަހަރު ފުރި 6 (ހައެއް) ވަނަ އަހަރުގެ
ތެރޭގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތު ގެ މައްޗަށް ސިވިލް ކޯޓުގައި
ދަޢުވާކޮށްފައިވުމުން، އެއްބަސްވުމާއި ގުޅިގެން އެޑްވާންސް ފައިސާދައްކާފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވުމާއިއެކު،
ނުވަތަ ދާދި އަވަހަށް ދައުވާކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމަށާއި، އެ މުއްދަތުގައި ކޯޓުން ބޭރުން މައްސަލަ
ޙައްލުކުރުމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން މަސައްކަތް ކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމުން، އިސްތިއުނާފު
ކުރާ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވި ފަރާތު ގެ މައްޗަށް ފިޔަވަޅު ނާޅައި ޖޫރިމަނާ އަރަން ދޫކޮށްލާފައި
ހުރީނޫންކަން ދެނެގަނެ ވެއެވެ.
31. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި ދަޢު ވާކުރިއިރު، ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި 72)ހަތްދިހަ
ދޭއް(މަސްދުވަހުގެ ކުލީގެ ގޮތުގައި ކޮންމެ މަހަކަށް /- 10,000)ދިހަހާސް(ރުފިޔާ މަގުން - 720,000/
(ހަތް ލައްކަ ވިހި ހާސް) ރުފިޔާއަށް އެދިފައިވީނަމަވެސް، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ
ދަށުން، އެޑްވާންސްގެ ގޮތުގައި ކުލި ދައްކާފައިވާ މުއްދަތަށް ރިއާޔަތްކުރާއިރު، ކުލި ދައްކާފައިވަނީ 5
(ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށްކަން އެނގެން އޮތުމުން، މިހާލަތުގައި އެންމެ އިންސާފު ވެރިގޮތަކީ،
އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ކުލި ދައްކާފައިވާ މުއްދަތަށްވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުން ކަމުގައި
ދެކެމެވެ. އެހެނީ، ކުރިއާލައި އެޑްވާންސްކޮށް ކުލި ދައްކާފައިވާ މުއްދަތަކީ، ފަހުން ކުލި ދައްކަން ހުރި
ނުވަތަ ކުލި ދައްކާނެ މުއްދަތާއި ޚިލާފަށް، ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން މަންފާއާއި ނަފާ ހޯދުމުގެ ޙައްޤު އެ
ފަރާތަކަށް ލިބިގެންވާނެ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ މުއްދަތެ އްކަމުން، އެ މުއްދަތަށް ބިނާކޮށް ލިބެން ޖެހޭނެ
ޙައްޤުތަކާއި މަންފާތައް ހޯދުމުގެ ނުވަތަ އެކަމުގެ މައްޗަށް ލެޖިޓިމޭޓް އެކްސްޕެކްޓޭޝަނެއް އެ ފަރާތަށް
އޮތް ކަމުގައި ފެންނަހިނދު، އެ މުއްދަތަށްވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމަކީ، މި މައްސަލައިގެ ހާލަތަށް
ބަލާއިރު ޢަ ދުލުވެރި ގޮތެއްކަމުގައި އަހުރެންނަށް ފެނެއެވެ.
32. އެހެންކަމުން، ގެއްލުން ބޮޑުވުމަށް ދޫކޮށްލާފައި ހުރިކަމަށް މިހާލަތުގައި ބެލެވެން ނެތުމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް،
އެޑްވާންސްގެ ގޮތުގައި ކުލި ދައްކާފައިވާ މުއްދަތުކަމުގައިވާ 5 (ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

17 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ނިސްބަތު ން، ކޮންމެ މަހަކަށް
10,000/- (ދިހަހާސް) ރުފިޔާގެ މަގުން ޖެހޭ، 600,000/- (ހަލައްކަ) ރުފިޔާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ގެ
ގޮތުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތަށް ނަގައިދޭން ޖެހޭކަމުގައި ދެކެމެވެ.
ނިންމަން ފެންނަގޮތް:
33. މި ބަޔާންކުރެވުނު ޤާނޫނީ އަދި ޝަރުޢީ ހަމަތަކުގެ މަތިން، ދަށު ކޯޓުގެ ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށް،
33.1 ދަށު ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި 5 އަހަރު ދުވަހުގެ އެޑްވާންސް ކުލީގެ ގޮތުގައި ދައްކާފައިވާ /- 300,000
(ތިންލައްކަ) ރުފިޔާ ނަގައިދިނުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަޔަށާއި، ވަކީލު ފީއާ ގުޅޭގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ
ކަނޑައެޅުމަށް ތާއީދުކުރުމާއެކު،
33.2ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ޞައްޙަ
"ލިކުއިޑޭޓެޑް ޑެމޭޖަސް" މާއްދާއެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި،
33.3އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތް އެދިފައިވާ ގޮތަށް 21 ޖުލައި 2015 އިން 20 ޖުލައި 2021 އަށް ޖުމްލަ
5 އަހަރު ދުވަހަށް (60 މަހަށް) މަހަކަށް - / 10,000 (ދިހަހާސް) ރުފިޔާ ގެ މަގުން ޖެހޭ،
600,000/- (ހަލައްކަ) ރުފިޔާ އަކީ މަޙްމޫދު ނިޔާޒްގެ ފަރާތުން ޢަލީ ނާޒް އަށް ދޭންޖެހޭ
ފައިސާކަމަށް ކަނޑައަޅައި،
33.4މި ޙުކުމް ކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ބަޔާންވެދިޔަ 600,000/-
(ހަލައްކަ) ރުފިޔާ ސިވިލް ކޯޓަށް ދައްކައި ޚަލާޞްކުރުމަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ މަޙްމޫދު ނިޔާޒް
އަށް އަންގައި މި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

18 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/148
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޒީދު ގެ ރައުޔު
34. މި މައްސަލައިގައި، ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ޝަނީޒް ޢަބްދުاެلهގ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާ އީދުކުރަމެވެ.
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްމާނިޢު ޙުސައިންގެ ރައުޔު
35. މި މައްސަލައިގައި، ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ޝަނީޒް ޢަބްދުاެلهގ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާ އީދުކުރަމެވެ.
އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބަޔާންކޮށްދިނުން
36. ޙުކުމް ކުރެވޭ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި
16
ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
ޙުކުމް:
ދެންފަހެ، ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތީން ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
1715/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށް،
1. ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި 5 (ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ އެޑްވާންސް ކުލީގެ ގޮތުގައި ދައްކާފައިވާ
300,000/- (ތިންލައްކަ) ރުފިޔާ ނަގައިދިނުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަޔަށާއި، ވަކީލުފީއާ ގުޅޭގޮތުން
ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަނޑައެޅުމަށް ތާއީދުކުރުމާއެކު،
2. ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ޞައްޙަ
"ލިކުއިޑޭޓެޑް ޑެމޭޖަސް" މާއްދާއެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި،
16 . ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

3. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާގޮތަށް، 21 ޖުލައި 2015 އިން 20 ޖުލައި 2021 އަށް ޖުމްލަ 5 (ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހަށް (60 މަހަށް) މަހަކަށް 10,000/- (ދިހަހާސް) ރުފިޔާގެ މަގުން ޖެހޭ، 600,000/- (ހަލައްކަ) ރުފިޔާ އަކީ މަޙްމޫދު ނިޔާޒްގެ ފަރާތުން ބަޗީ ނާޒް އަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި،

4. މި ޙުކުމް ކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ބަޔާންވެދިޔަ 600,000/- (ހަލައްކަ) ރުފިޔާ ސިވިލް ކޯޓަށް ދައްކައި ހަވާލުކުރުމަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ މަޙްމޫދު ނިޔާޒް އަށް އަންގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާގުން ޙުކުމް ކުރީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަމީޙް ޢަބްދުﷲ
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްމުޙްސިނު ހުސައިން